АНОТАЦІЯ

Огуй С. В. Формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування у процесі професійної підготовки. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). – Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Полтава, 2021.

Актуальність дослідження зумовлена стрімкими змінами у життєдіяльності суспільства. Індустрія обслуговування швидко розвивається і займає одну з перших позицій у формуванні економіки країни. Розвиток ринку послуг в Україні потребує наявності висококваліфікованих фахівців, до яких в сучасних умовах висуваються нові вимоги.

Для фахівців готельно-ресторанного сервісу організаційні та методичні здібності відіграють важливу роль для забезпечення високоякісного обслуговування споживачів. Адже, адміністратор залу (готелю) – таку кваліфікацію одержують випускники закладів фахової передвищої освіти за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» – забезпечує роботу закладу з ефективного і комфортного обслуговування відвідувачів, керує роботою персоналу, приймає замовлення, здійснює розрахунки, проєктує банкети та інші події.

У процесі професійної підготовки фахівців сфери обслуговування чинне місце відводиться формуванню спеціальних компетентностей. Аналіз досвіду професійної підготовки фахівців сфери обслуговування свідчить, що не в повній мірі розкриваються перспективи розвитку творчих, проєктних, організаційних та управлінських навичок фахових молодших бакалаврів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Таким чином, одним з важливих завдань професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування визначаємо формування організаційно-методичної

компетентності, як професійної здатності до проєктування та організації технологічних процесів у закладах готельно-ресторанного сервісу.

Серед основних вимог сучасного ринку праці до випускників закладів фахової перед вищої та вищої професійної освіти – фахівців сфери обслуговування, виділяємо: готовність до безперервної самоосвіти й підвищення професійної кваліфікації; наявність ділової комунікативності; уміння працювати в команді; активна діяльність у нестандартних і невизначених ситуаціях; здатність приймати відповідальні рішення; критичне мислення; самоменеджмент; володіння навичками роботи з різними джерелами інформації тощо. Реалізація означених вище аспектів акумулює процес формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування як значимої та професійно-важливої особистісної якості в усіх ланках освітньої системи.

Особливо актуальною у сучасних умовах розвитку сфери обслуговування є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють комплексом загальнопрофесійних та організаційно-методичних компетентностей. Останні в руслі «soft skills» є особливо конкурентнозначимими особистісними якостями для фахівців сфери обслуговування на сучасному ринку праці, тому нині зростає потреба в розробці та впровадженні технології формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування, що сприятиме підвищенню рівня їх готовності здійснювати складні організаційні, маркетингові, комунікативні види професійної діяльності, ефективно забезпечувати соціальні потреби.

У роботі вперше теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено модель технології формування організаційно-методичної компетентності фахівців сфери обслуговування в процесі професійної підготовки, яка містить блоки: концептуальний (методологічні підходи – системний, компетентністний, професійно-діяльністний, соціокультурний, комунікативний, особистісно-орієнотваний,

праксеологічний; дидактичні принципи – системності, поетапності, суб'єктності, міждисциплінарності, зв'язку навчання з сучасними вимогами; мета – підготовка фахівців сфери обслуговування, здатних організовувати та планувати діяльність закладів готельно-ресторанного сервісу; завдання професійної підготовки – опанування комплексом знань щодо планування та проєктування технологічних процесів; розвиток методичного мислення, культури та творчості; формування навичок роботи в команді, організації та управління; компоненти організаційно-методичної компетентності – мотиваційно-ціннісний, когнітивно-комунікативний, діяльнісно-творчий, управлінсько-ергономічний); змістово-процесуальний (етапи технології формування: мотиваційно-цільовий, інформаційно-когнітивний, практико-технологічний, ціннісно-особистісний; методи навчання: інтерактивні, проблемні, проєктні, особистісно-орієнтовані, ігрові, моделювальні; форми навчальної практичної діяльності: індивідуальні, парні, групові, міжгрупові, командні, колективні; зміст освіти відображений у навчально-методичних комплексах з професійно-орієнтованих дисциплін «Організація обслуговування», «Управління якістю продукції та послуг» та «Барна справа»), діагностувально-результативний (критерії – когнітивний, праксеологічний, рефлексивний, суб'єктний; показники мотиваційно-ціннісний, творчий, особистісно-комунікативний та рівні (високий, середній, низький) сформованості організаційно-методичної компетентності, методи діагностики: сумативне та нормативне оцінювання результатів навчання); визначено поняття «організаційно-методична компетентність фахівців сфери обслуговування» як інтегральна багаторівнева професійна здатність до проєктування, організації та контролю якості технологічних процесів у закладах готельно-ресторанної сервісу та виокремлено структурні компоненти цієї компетентності – мотиваційно-ціннісний, когнітивно-комунікативний, діяльнісно-творчий та управлінсько-ергономічний; конкретизовано шляхи та засоби доцільного поєднання педагогічних технологій, методів та форм навчальної практичної роботи, що активізують

процеси самоорганізації, саморегуляції, самомотивації навчально-пізнавальної та організаційно-методичної діяльності здобувачів освіти на рівні фахової передвищої освіти; удосконалено зміст, методи та форми аудиторної і самостійної освітної діяльності майбутніх фахівців сфери обслуговування під час вивчення навчальних дисциплін «Організація обслуговування», «Управління якістю продукції та послуг», «Барна справа» та практичної підготовки.

У *вступі* обґрунтовано актуальність і доцільність теми дисертації, проаналізовано загальний стан дослідженості проблеми у психолого-педагогічній науці та стан її реалізації в освітній практиці, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження, розкрито його наукову новизну, практичне значення, викладено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження, подано відомості про структуру й обсяг роботи.

У першому розділі дисертації – *«Теоретико-методологічні основи професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування»* – окреслено структуру процесу професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування.

На основі методологічних підходів (системного, компетентністного, професійно-діяльністного, соціокультурного, комунікативного, особистісно-орієнотваного, праксеологічного) охарактеризовано процес формування професійних компетентностей майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Потрактовано поняття «компетентність», «професійні компетентності», «методична компетентність», «організаційна компетентність», «організаційно-методична компетентність», «формування компетентності». Подано авторське тлумачення поняття «організаційно-методична компетентність» – інтегральна багаторівнева професійна здатність до проєктування, організації та контролю якості технологічних процесів у закладах готельно-ресторанного сервісу.

У структурі організаційно-методичної компетентності виділено два основних складники: методичний та організаційний, кожен з яких містить своєрідні елементи діяльності, що відображаються у компонентах означеної категорії, таких як: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-комунікативний, діяльнісно-творчий, управлінсько-ергономічний.

На основі дидактичних принципів організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування в закладах освіти – системності, поетапності, суб'єктності (індивідуальності) навчання, міждисциплінарності зв'язків у структурі професійної підготовки, зв'язку навчання з сучасними вимогами – визначено основні етапи професійного становлення майбутніх фахівців сфери обслуговування: перший етап – *мотиваційно-цільовий*; другий етап – *інформаційно-когнітивний*; третій етап – *практико-технологічний;* четвертий етап – *ціннісно-особистісний*.

Здійснено аналіз вітчизняного та закордонного досвіду підготовки фахівців сфери обслуговування й проведено порівнянням систем навчання Англії, Німеччини, Швейцарії, Франції, Нідерландів, Туреччини, Сполучених штатів Америки. Визначено переваги європейських систем підготовки фахівців готельно-ресторанної та туристичної галузі.

У другому розділі – *«Модель технології формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування»* – обґрунтовано та розроблено структуру технології формування організаційно-методичної компетентності; охарактеризовано методи і засоби активізації організаційно-методичної діяльності майбутніх фахівців сфери обслуговування в процесі професійної практичної підготовки; підібрано зміст та методику діагностування стану сформованості компонентів організаційно-методичної компетентності.

Сконструйовано та охарактеризовано структурно-функціональну модель технології формування організаційно-методичної компетентності у єдності концептуального, змістово-процесуального та діагностувально-результативного блоків.

До наукових основ пропонованої моделі віднесено методологічні підходи та дидактичні принципи навчання. У концептуальному компоненті моделі обґрунтовано мету й завдання цілеспрямованої професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування. Виокремлено з переліку спеціальних компетентностей, закладених у проєкті Стандарту фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» комплекс організаційно-методичних компетентностей майбутніх фахівців сфери обслуговування, на основі якого обґрунтовано компоненти організаційно-методичної компетентності: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-комунікативний, діяльнісно-творчий, управлінсько-ергономічний.

Узгодження змістово-процесуального блоку моделі технології формування організаційно-методичної компетентності базується на освітніх програмах підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» вищої освіти та проєкту Стандарту зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Технологію навчання поділено на чотири етапи: мотиваційно-цільовий, інформаційно-когнітивний, практично-технологічний, ціннісно-особистісний. Здійснено обґрунтування та підбір доцільних методів навчання, зокрема: інтерактивні, проблемні, проєктні, особистісно-орієнтовані, ігрові, моделювання виробничих ситуацій. Охарактеризовано диференціацію підбору форм навчальної практичної діяльності від індивідуальних до колективних.

Розроблено та впроваджено навчально-методичні комплекси з професійно-орієнтованих навчальних дисциплін «Барна справа», «Управління якістю продукції та послуг» та «Організація обслуговування», методичні рекомендації до яких містять цілеспрямовані завдання на активізацію організаційно-методичної діяльності студентів та сприяють формуванню таких якостей як самоорганізація, саморегуляція, самомотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Діагностувально-результативний блок моделі технології формування організаційно-методичної компетентності містить прогнозований результат її впровадження в процесі експериментального дослідження – сформовані компоненти організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування на високому та середньому рівнях, необхідні для здійснення висококваліфіуованої професійної діяльності.

Критеріями сформованості обрано когнітивний, праксеологічний, рефлексивний, суб'єктний; відповідно визначено показники компетентності (мотиваційно-ціннісний, творчий, особистісно-комунікативний) та рівні її сформованості (високий, середній, низький). З метою діагностики рівня сформованості було використано сумативне оцінювання знань, умінь та навичок у процесі професійної підготовки та нормативне оцінювання професійних особистісних здібностей під час виробничої практики.

У третьому розділі – *«Дослідницько-експериментальна перевірка ефективності моделі технології формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування»* – проведено характеристику змісту та організації експериментального дослідження, наведено дані аналізу результатів дослідно-експериментальної діяльності, кількісного та якісного порівняння показників експериментальної роботи. З використанням статистичних методик підтверджено достовірність отриманих результатів і правильність сформульованої мети.

У експерименті взяли участь 184 майбутніх адміністраторів закладів індустрії гостинності, що навчаються зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» і 12 викладачів закладів фахової передвищої освіти, що готують таких фахівців у Фаховому коледжі економіки і права Вінницького кооперативного інституту, Житомирському кооперативному фаховому коледжі бізнесу і права, Луцькому кооперативному фаховому коледжі Львівського торговельно-економічного університету, Полтавському фаховому кооперативному коледжі. В цих закладах було сформовано контрольні (86 осіб) та експериментальні (98 осіб) групи. Експериментальну

роботу проведено впродовж 2018-2021 рр. за такими етапами: констатувальний, формувальний, контрольний.

Підсумкове узагальнення результатів дослідження показало суттєві зміни в динаміці показників експериментальних груп до і після впровадження розробленої технології, констатовано зменшення кількості майбутніх фахівців сфери обслуговування, які виявили низький рівень сформованості компонентів організаційно-методичної компетентності; водночас збільшилася кількість майбутніх адміністраторів залу (готелю), які виявили високий рівень сформованості організаційно-методичної компетентності, що зумовило висновок щодо ефективності розробленої моделі технології формування організаційно-методичної компетентності, яка забезпечила студентам експериментальної групи можливість вийти переважно на середній і високий рівні сформованості за всіма показниками.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що:

– *вперше* теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено модель технології формування організаційно-методичної компетентності фахівців сфери обслуговування в процесі професійної підготовки, яка містить блоки: *концептуальний* (методологічні підходи – системний, компетентністний, професійно-діяльністний, соціокультурний, комунікативний, особистісно-орієнотваний, праксеологічний; дидактичні принципи – системності, поетапності, суб'єктності, міждисциплінарності, зв'язку навчання з сучасними вимогами; мета – підготовка фахівців сфери обслуговування, здатних організовувати та планувати діяльність закладів готельно-ресторанного сервісу; завдання професійної підготовки – опанування комплексом знань щодо планування та проєктування технологічних процесів; розвиток методичного мислення, культури та творчості; формування навичок роботи в команді, організації та управління; компоненти організаційно-методичної компетентності – мотиваційно-ціннісний, когнітивно-комунікативний, діяльнісно-творчий, управлінсько-ергономічний); *змістово-процесуальний* (етапи технології формування:

мотиваційно-цільовий, інформаційно-когнітивний, практико-технологічний, ціннісно-особистісний; методи навчання: інтерактивні, проблемні, проєктні, особистісно-орієнтовані, ігрові, моделювальні; форми навчальної практичної діяльності: індивідуальні, парні, групові, міжгрупові, командні, колективні; зміст освіти відображений у навчально-методичних комплексах з професійно-орієнтованих дисциплін «Організація обслуговування», «Управління якістю продукції та послуг» та «Барна справа»); *діагностувально-результативний* (критерії – когнітивний, праксеологічний, рефлексивний, суб'єктний; показники мотиваційно-ціннісний, творчий, особистісно-комунікативний та рівні (високий, середній, низький) сформованості організаційно-методичної компетентності, методи діагностики: сумативне та нормативне оцінювання результатів навчання); визначено поняття «організаційно-методична компетентність фахівців сфери обслуговування» як інтегральна багаторівнева професійна здатність до проєктування, організації та контролю якості технологічних процесів у закладах готельно-ресторанної сервісу та виокремлено структурні компоненти цієї компетентності (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-комунікативний, діяльнісно-творчий та управлінсько-ергономічний);

– *конкретизовано* шляхи та засоби доцільного поєднання педагогічних технологій, методів та форм навчальної практичної роботи, що активізують процеси самоорганізації, саморегуляції, самомотивації навчально-пізнавальної та організаційно-методичної діяльності здобувачів освіти на рівні фахової передвищої освіти;

– *удосконалено* зміст, методи та форми аудиторної і самостійної освітньої діяльності майбутніх фахівців сфери обслуговування під час вивчення навчальних дисциплін «Організація обслуговування», «Управління якістю продукції та послуг», «Барна справа» та практичної підготовки.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці робочої технології формування організаційно-методичної компетентності та методичних рекомендацій до її впровадження, а також

навчально-методичного забезпечення професійно-орієнтованих дисциплін «Барна справа», «Управління якістю продукції та послуг» та «Організація обслуговування». Матеріали дослідження можуть бути використані в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування в закладах фахової передвищої та вищої освіти на бакалаврському рівні.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми вивчення та впровадження новітніх технологій формування спеціальних (професійних) компетентностей майбутніх фахівців сфери обслуговування. Потребують подальшого дослідження такі напрями: розроблення прогностичних моделей професійного розвитку майбутніх фахівців сфери обслуговування у процесі фахової підготовки; удосконалення методики особистісного професійного зростання у майбутній професійній діяльності в закладах індустрії гостинності; підготовка педагогічних кадрів для ефективної реалізації технології формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Ключові слова: *заклади фахової передвищої освіти, майбутні фахівці сфери обслуговування, процес професійної підготовки майбутніх адміністраторів залу (готелю), компетентнісний підхід, організаційно-методична компетентність, технологія формування організаційно-методичної компетентності.*

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Огуй С. В. Сутність і структура методичної компетентності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки.* Глухів, 2018. Вип. 2(2). С. 40-47.

2. Огуй С. В. Методологічні основи формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування.

Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Кременчук: КрНУ, 2019. Вип. 3(116). С. 58-64.

3. Огуй С. В. Зарубіжний та вітчизняний досвід підготовки фахівців сфери обслуговування. *Наукові записки. Сер. : Педагогічні науки.* Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. Вип. 186. С. 215-221.

4. Ogui Svitlana, Borysova Tetiana. Project approach to the formation of the ergonomic component of organizational and methodological competence of service professionals. *Project approach in the didactic process of universities - international dimension* : in 4 parts. Lodz, 2020. Part 2. P. 32-41.

5. Огуй С. В. Методика проведення практичних занять під час підготовки фахівців сфери обслуговування. *Вища школа*. № 2(187). 2020. С. 45-60.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Огуй С. В. Формування організаційно-методичної компетентності майбутніх викладачів спеціальних дисциплін вищих навчальних закладів I – II рівнів акредитації. *Професійна педагогічна освіта: теорія досвід, перспективи* : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 26-27 жовтня 2017 р.). Рівне, 2017. С. 88-90.

7. Огуй С. В., Северин О.В. Із досвіду відродження традицій української національної кухні в ярмарковій діяльності Полтавського кооперативного коледжу *Сорочинський ярмарок – історична пам'ятка ярмаркування в Україні* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Великі Сороченці, 22 серпня 2018 р.) / упрояд. і відп. ред. М. І. Степаненко, В. П. Титаренко, А. Ю. Цина. Полтава, 2018. С. 180-182.

8. Огуй С. В. Використання інформаційних технологій в процесі підготовки фахівців сфери обслуговування. *Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 18-19 квітня 2019 р.). Київ, 2019. С. 82-85.

9. Ogui S., Borysova T. Teaching ergodesign basics to service industry specialists. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта:*

науковий журнал. Полтава, 2019. Вип. 6. С 44-50. **(наукометрична база Index Copernicus).**

10. Огуй С. В. Педагогічні умови формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців готельно-ресторанного бізнесу. *Науково-дослідна робота в системі підготовки фахівців-педагогів у природничій, технологічній і комп'ютерній галузях :* матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Бердянськ, 19-20 вересня 2019 р.). Бердянськ, 2019. С. 187-189.

11. Огуй С. В. Проектування інтер'єру ресторанного комплексу на засадах ергономіки та безпеки життєдіяльності. *Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика* : зб. наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 23-24 квітня 2020 р.) / упоряд., і ред.: В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. Полтава, 2020. С. 148-151.

12. Огуй Світлана Soft skills у структурі організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування *Дидаскал : часопис.* Полтава, 2021. № 21. С. 308-311.

13. Огуй С. В. Діагностування сформованості організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування. *Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти* : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 24-25 травня 2021 р.). Тернопіль, 2021. С. 129-130.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

14. Барна справа : Навчально-методичні рекомендації для здобувачів фахової передвищої освіти зі спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа / Укл. : С. В. Огуй, О.В. Северин. Полтава, 2018. 124 с.

15. Організація обслуговування : Навчально-методичні рекомендації для здобувачів фахової передвищої освіти зі спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа / Укл. : С.В. Огуй. Полтава, 2018. 92 с.

16. Управління якістю продукції та послуг : Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа / Укл.: С.В. Огуй. Полтава, 2019. 104 с.

17. Огуй С. В. Технологія формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування : Методичні рекомендації для викладачів закладів фахової передвищої та вищої професійної освіти. Полтава, 2019. 112 с.

ANNOTATION

Ogui S. V. Formation of organizational and methodological competence of future specialists in service industry during their professional training. – The manuscript.

A thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in specialty 015 Professional Education (by Specializations). – Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, 2021.

The topicality of the research is ensured by the rapid changes in the life of society. The service industry is developing at a high speed and occupies one of the top positions in the formation of the country's economy. The development of the service market in Ukraine requires highly qualified specialists who are able to meet new requirements necessitated by modern conditions.

For hotel and restaurant service specialists, organizational and methodological abilities play an important role in ensuring high-quality customer service. After all, the administrator of the hall – which is the qualification of vocational pre-higher educational institution graduates in specialty 241 “Hotel and restaurant business” – ensures effective and comfortable service of visitors, manages staff, takes orders, makes calculations, plans banquets and other events.

In the process of professional training of service industry specialists, a key role is given to the formation of special competencies. The analysis of experience in professional training of service industry specialists showed that the potential for the development of creative, project, organizational and managerial skills of

professional junior bachelors of specialty 241 “Hotel and restaurant business” is not fully revealed. Thus, we determine that formation of organizational and methodological competence as a professional ability to design and organize technological processes in hotel and restaurant service establishments is one of the important tasks of professional training of future service industry specialists.

Among the main requirements for the modern labor market for graduates of higher education institutions – service specialists – we highlight readiness for continuous self-education and professional development; business communication skills; teamwork skills; ability to take action in non-standard and uncertain situations; ability to make responsible decisions; critical thinking; self-management; skills in working with different sources of information, etc. The continuous implementation of the above-mentioned skills and abilities constitutes the process of formation of organizational and methodological competence of future service industry specialists as a significant and professionally important personal quality at all stages of professional training.

Training of highly qualified specialists with a complex set of professionally specialized and organizational and methodological competencies has become especially relevant in the modern conditions of the service industry development. As part of one’s soft skills, organizational and methodological competencies are highly desirable personal qualities for service professionals in the modern labor market. Therefore, there is a growing need for the development and implementation of an effective technology of forming organizational and methodological competence of future service industry specialists, which would help increase their level of readiness to carry out complex organizational, marketing, communicative types of professional activities and effectively fulfill the needs of society.

With this research, the technology model of forming organizational and methodological competence of future service industry specialists in the training process has for the first time been theoretically defined, developed, and experimentally tested. The described model consists of the following blocks:

conceptual (outlines methodological approaches and didactic principles, defines the purpose and objectives of professional training; clarifies the concept of "organizational and methodological competence of service industry specialists" and distinguishes its structural components), process-defining (describes the stages of the proposed technology: motivational and goal-setting, information-based and cognitive, practical, soft-skill-oriented; selects effective teaching methods – interactive, problematic, project, personality-oriented, gaming, modelling of production situations – and forms of educational practical activity: individual, paired, group, intergroup, team, collective; reviews educational and methodological materials for specialty-oriented academic disciplines), and evaluative (develops assessment criteria and indicators for different levels of formation of organizational and methodological competence, as well as diagnostic methods: summative and normative evaluation of learning outcomes). In addition, the appropriate combination of pedagogical technologies, methods and forms of practice-based education has been determined to stimulate the processes of self-organization, self-regulation, self-motivation for the educational, organizational and methodological activities of students; the content, methods and forms of classroom-based and independent educational activities of future service industry specialists during the study of disciplines "Bar Business," "Products and Services Quality Management," and "Service Organization" have been revised and developed.

The *introduction* substantiates topicality and potential benefits of the thesis, provides an overview of the general state of research of the problem in psychological and pedagogical science and the state of its implementation in educational practice, defines the object, subject, purpose, objectives, and methods of research, reveales its scientific novelty, practical significance, provides insights into the testing and implementation of research results, describes the structure and volume of the thesis.

The first section of the thesis – *"Theorical and Methodological Basis for Professional Training of Future Service Industry Specialists"* – outlines the structure of the training process for future service industry specialists.

The process of forming professional competencies of future service industry specialists has been characterized according to methodological approaches (systemic, competence-based, activity-based, sociocultural, communicative, personal-orientated, praxeological).

The concepts of "competence," "professional competencies," "methodological competence," "organizational competence," "organizational and methodological competence," "formation of competence" were defined. The author's interpretation of the concept of "organizational and methodological competence" is presented as an integral multilevel professional ability to design, organize, and control the quality of technological processes in hotel and restaurant business establishments.

In the structure of organizational and methodological competence, two main components are distinguished: methodological and organizational, each of them containing specific elements of activity that are displayed in the components of the particular category, defined as conceptual, project-creative, analytical and managerial, communicative, and ergonomic.

Based on didactic principles of organization of the training process for future service industry specialists in educational institutions (systemic approach, multistage order sequencing, individual-centricity, interdisciplinary relations in the structure of professional training, correlation of the training program and modern requirements), the main stages of professional becoming of future service industry specialists are determined. The first stage is defined as *value- and content-oriented*; the second stage is *information-based and cognitive*; the third stage is *practice-oriented and technological*; the fourth stage is *organizational and methodological*.

Practices of training future service industry specialists in Ukraine and abroad are analyzed. Training programs used in England, Germany, Switzerland, France,

the Netherlands, Turkey, and the United States of America are compared. The advantages of European programs and systems of training for specialists in the hotel and restaurant business and tourist industry are determined.

The second section of the thesis – *"Model of technology for the formation of organizational and methodological competence of future service industry specialists"* – explains and develops the structure of technology of formation of organizational and methodological competence; describes methods and means of intensification of organizational and methodological activity of future service industry specialists in the process of practical professional training; outlines the content and selected methodology to be used for evaluating the formation state of components of organizational and methodical competence.

The functional technology model of forming organizational and methodological competence is structured and characterized as a unity of goal-setting, content- and process-defining, and evaluative blocks.

Methodological approaches and didactic principles of education comprise the scientific basis of the proposed model. The goal-setting component of the model substantiates the purpose and objectives of target-oriented professional training of future service industry specialists. A complex set of organizational and methodological competencies of future service industry specialists is distinguished from the list of special competencies outlined for the Standard for vocational pre-higher education for the degree of professional junior bachelor in knowledge area 24 "Service sector," specialty 241 "Hotel and restaurant business." The selected set of competencies is used as a foundation for the following components of organizational and methodological competency: conceptual, project-creative, analytical and managerial, communicative, and ergonomic.

The content- and process-defining block of the technology model of forming organizational and methodological competency is based on educational programs for training candidates for the education degree of professional junior bachelor and the standard for specialty 241 "Hotel and restaurant business." The technology of training consists of four stages: motivational and goal-setting, information-based

and cognitive, practical, and soft-skill-oriented. An appropriate combination of teaching methods has been selected, including interactive, problematic, project, personality-oriented, gaming, and modelling of production situations. Differentiated selection of practice-based education forms that vary from individual to collective has been substantiated.

Educational and methodological resources for specialty-oriented academic disciplines “Bar Business,” “Products and Services Quality Management,” and “Service Organization” have been created and developed, featuring methodological recommendations that contain target-oriented tasks meant to stimulate students’ organizational and methodological activities and facilitate the formation of such qualities as self-organization, self-regulation, self-motivation for the educational, activity.

The evaluative block of the technology model of forming organizational and methodological competence contains the predicted results of its implementation in the process of experimental research – formed components of the organizational and methodological competence of future service industry specialists at the high and medium levels, which are necessary for conducting high-qualified professional activities.

The criteria selected for the assessment of competence formation level are cognitive, praxeological, reflexive, subjective. The competence indicators are defined accordingly: motivational and goal-setting, cognitive and practical, self-reflexive. The competence formation levels are characterized as low, medium, and high, and are assessed through the summative evaluation of knowledge and skills acquired during professional training, as well as the normative evaluation of personal abilities indicated during the technological practice.

The third section of the thesis – *“Experimental verification of the effectiveness of technology of forming organizational and methodological competence of future service industry specialists”* – describes the proceedings of the experimental testing conducted for this research, presents its findings and compares quantitative and qualitative data obtained as a result of the experiment.

The validity of the research results and the correctness of purpose formulation is substantiated by the use of statistical methods.

The participants of the experiment were 184 future administrators of the hall who are currently studying specialty 241 “Hotel and restaurant business” and 12 lecturers of vocational pre-higher educational institutions who are training such specialists in і 12 викладачів закладів фахової передвищої освіти, що готують таких фахівців у Vocational School for Economics and Law of Vinnytsia Cooperative Institute, Zhytomyr Cooperative Vocational College of Business and Law, Lutsk Cooperative Vocational College of Lviv University of Trade and Economics, Poltava Vocational Cooperative College. In these institutions, control groups (consisting of 86 participants) and experimental groups (consisting of 98 participants) were formed. The experiment was conducted in 2018–2021 and comprised the following stages: constatational, formational, controlling.

The final generalization of the results of the experiment showed significant changes in the dynamics of experimental groups’ indicators before and after the introduction of the proposed technology model. The number of future service industry specialists with an indicated low formation level of the components of organizational and methodological competence decreased. Simultaneously, the number of future administrators of the hall with an indicated high formation level of the relevant components increased. The observed results support the effectiveness of the proposed technology of forming organizational and methodological competence that provided students of the experimental group with the opportunity to achieve prevailingly medium and high formation levels according to all indicators.

The **scientific novelty** of the obtained results is comprised of the following achievements:

– the *technology model of forming organizational and methodological competence of future service industry specialists in the training process* has for the first time been theoretically defined, developed, and experimentally tested. The described model consists of the following blocks: conceptual (methodological

approaches and didactic principles; the purpose and objectives of professional training; the structural components of the organizational and methodological competence of service industry specialists), process-defining (the stages of the proposed technology: motivational and goal-setting, information-based and cognitive, practical, soft-skill-oriented; teaching methods: interactive, problematic, project, personality-oriented, gaming, modelling of production situations; and forms of educational practical activity: individual, paired, group, intergroup, team, collective; educational and methodological materials for specialty-oriented academic disciplines "Bar Business," "Products and Services Quality Management," and "Service Organization"), and evaluative (characteristics, criteria and indicators for different levels of formation of organizational and methodological competence, diagnostic methods: summative and normative evaluation of learning outcomes);

– the *concept of "organizational and methodological competence of service industry specialists"* is clarified and its structural components are distinguished;

– the appropriate *combination of pedagogical technologies, methods and forms of practice-based education* is determined to be used for stimulating the processes of self-organization, self-regulation, self-motivation for the educational, organizational and methodological activities of students.

The **practical value** of the research results is their use for the development of a working model for technology of forming organizational and methodological competence and methodological recommendations for its implementation, as well as educational and methodological resources for specialty-oriented academic disciplines "Bar Business," "Equipment of Service Industry Establishments," and "Service Organization." The research can be used in the training of future service industry specialists of the bachelor level in vocational pre-higher and higher educational institutions.

The conducted research does not exhaust all aspects of the problem of the study and implementation of the most recent technologies of forming special (professional) competencies of the future service industry specialists. The

following areas require further research: development of prognostic models of professional growth of future service industry specialists during training; improvement of the methodology for one's professional growth during future activity as an employee of a hospitality establishment; a multifaceted study of foreign and domestic practices of pre-vocational training of youth with a focus on future professional activity.

Keywords: *vocational pre-higher educational institutions, future service industry specialists, training process for future administrators of the hall, competence-based approach, organizational and methodological competence, technology of forming organizational and methodological competence.*

LIST OF PUBLISHED WORKS ON THE TOPIC OF THE THESIS

Scientific papers, in which the main scientific results of the thesis are presented:

1. Ogui S. V. Sutnist i struktura metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh vykladachiv zakladiv vushchoyi osvitu [Essence and structure of the methodological competence of future lecturers of higher educational institutions]. *Visnyk Hlukhivskoho hatsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Ser. : Pedahohichni nauky [Herald of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series : Pedagogical sciences]*. 2018. No. 2(2). P. 40-47.

2. Ogui S. V. Metodolohichni osnovy formuvannia orhanizatsiyno-metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Methodological basis of forming organizational and methodological competence of future service industry specialists]. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського [Herald of Mykhailo Ostrohradskyi Kremenchuk National University]*. 2019. No. 3(116). P. 58-64.

3. Ogui S., Borysova T. Teaching ergodesign basics to service industry specialists. *Ukrainian professional education = Ukrayinska profesiyna osvita.* 2019. No. 6. P 44-50.

4. Ogui S. V. Zarubizhnyi ta vitchyznianyi dosvid pidhotovky fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Foreign and domestic practices for training service

industry specialists]. *Naukovi zapysky. Ser. : Pedahohichni nauky [Academic notes. Ser. : Pedagogical sciences]*. 2020. No. 186. P. 215-221.

5. Ogui Svitlana, Borysova Tetiana. Project approach to the formation of the ergonomic component of organizational and methodological competence of service professionals. *Project approach in the didactic process of universities - international dimension* : in 4 parts. Lodz, 2020. Part 2. P. 32-41.

6. Ogui S. V. Metodyka provedennia praktychnykh zaniat pid chas pidhotovky fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Methodology of holding practical classes for training service industry specialists]. *Vyshcha shkola [Higher school]*. No 2(187). 2020. P. 45-60.

Scientific papers confirming the approbation of the materials of the thesis:

7. Ogui S. V. Formuvannia orhanizatsiyno-metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh vykladachiv spetsialnykh dystsyplin vyshchykh navchalnykh zakladiv I-II rivniv akredytatsiyi [Formation of the organizational and methodological competence of future lecturers of specialty-oriented academic disciplines in higher educational institutions of the I-II accreditation levels]. *Profesiyna pedahohichna osvita: teoriya, dosvid, perspektyvy* : Materialy vseukr. nauk.-prakt. konf. [*Professional pedagogical education: theory, practices, perspectives :* Materials for the all-Ukrainian scientific and practical conference] (Rivne, October 26th-27th, 2017). Rivne, 2017. P. 88-90.

8. Ogui S. V., Severyn O. V. Iz dosvidu vidrodzhennia traditsiy ukrayinskoyi natsionalnoyi kukhni v yarmarkoviy diyalnosti Poltavskoho kooperatyvnoho kolledzhu [From the experience of reviving the traditions of Ukrainian national cuisine in the fair activities of Poltava Cooperative College]. *Sorochyntskyi yarmarok – istorychna pamyatka yarmakuvannia v Ukrayini* : zb. tez Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [Sorochyntsi fair – a historical monument to Ukrainian fair tradition : Collection of asbstracts for the International scientific and practical conference] (Velyki Sorochyntsi, August 22nd, 2018; eds. M. I. Stepanenko, c A. Yu. Tsyna). Poltava, 2018. P. 180-182.

9. Ogui S. V. Vykorystannia informatsiynykh tekhnolohiy v protsesi pidhotovky fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [The use of information technologies in the training process of service industry specialists]. *Informatsiyni tekhnolohiyi v kulturi, mystetstvi, osviti, nautsi, ekonomitsi ta biznesi* : Materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. [*Informational technologies in culture, art, education, science and business* : Materials for the international scientific and practical conference] (Kyiv, April 18th-19th, 2019). Kyiv, 2019. P. 82-85.

10. Ogui S. V. Pedahohichni umovy formuvannia orhanizatsiyno-metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv hotelno-restorannoho biznesu [Pedagogical conditions of forming the organizational and methodological competence of future hotel and restaurant business specialists]. *Naukovo-doslidna robota v systemi pidhotovky fakhivtsiv-pedahohiv u pryrodnychiy, tekhnolohchniy i kompyuterniy haluziakh* : Materialy VII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [*Scientific and experimental work in the system of training of specialist educators in natural, technological, and computer fields* : Materials for the VII International scientific and practical conference] (Berdiansk, September 19th-20th , 2019). Berdiansk, 2019. P. 187-189.

11. Ogui S. V. Proektuvannia interyeru restorannoho kompleksu na zasadakh erhonomiky ta bezpeky zhyttiediyalnosti [Designing the interior of a restaurant complex on the basis of ergonomics and life safety]. *Bezpeka zhyttia i diyalnosti liudyny: teoriya ta praktyka* : zb. nauk. prats Vseukr. nauk.-prakt. konf. [*Safety of human life and activity: theory and practice* : Collection of scientific papers for the all-Ukrainian scientific and practical conference] (Poltava, April 23rd-24th, 2020; eds. V. P. Tytarenko, A. M. Khlopov). Poltava, 2020. P. 148-151.

12. Ogui Svitlana. Soft skills u strukturi orhanizatsiyno-metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Soft skills in the structure of the organizational and methodological competence of future service industry specialists]. *Dydaskal : chasopys [Didaskalos : journal]*. Poltava, 2021. No. 21. P. 308-311.

13. Ogui S. V. Diahnostuvannia cformovanosti orhanizatsiyno-metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Assessing formation of the organizational and methodological competence of future service industry specialists] (Ternopil, May 25th, 2021).

Scientific papers, which additionally represent the scientific results of the thesis:

14. Ogui S. V., Severyn O. V. Barna sprava : Navchalno-metodychni rekomendatsiyi dlia zdobuvachiv vyshchoyi osvity zi spetsialnosti 241 Hotelno-restoranna sprava [Bar business : Educational and methodological recommendations for higher education students of specialti 241 Hotel and restaurant business]. Poltava, 2018. 104 p.

15. Ogui S. V. Upravlinnia yakistiu produktsiyi ta posluh : Mmetodychni rekomendatsiyi dlia samostiynoyi roboty studentiv spetsialnosti 241 Hotelno-restoranna sprava [Products and services quality management : Methodological recommendations for self-study for higher education students of specialti 241 Hotel and restaurant business]. Poltava, 2019. 104 p.

16. Ogui S. V. Orhanizatsiya obsluhovuvannia : Navchalno-metodychni rekomendatsiyi dlia zdobuvachiv vyshchoyi osvity zi spetsialnosti 241 Hotelno-restoranna sprava [Service organization : Educational and methodological recommendations for higher education students of specialti 241 Hotel and restaurant business]. Poltava, 2018. 104 p.

17. Ogui S. V. Tekhnolohiya formuvannia orhanizatsiyno-metodychnoyi kompetentnosti maybutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia : Metoduchni rekomendatsiyi dlia zakladiv fakhovoyi peredvyshchoyi ta vyshchoyi osvity [Technology of forming the organizational and methodological competence of future service industry specialists : Methodological recommendations for vocational pre-higher and higher educational institutions]. Poltava, 2019. 142 p.